« بوزانتيوم »
ارمنيجه يومى وسياسى غزته . صاحب امتياز ومديرِ مسئول
بوزانت كچيان
مطبعه واداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ۳۸ نمرولى دائرهٔ مخصوصه‌ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճտ. 6 ամս. 3½, 3 ամս. 2, Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 ֆր. 6 ամս. 20, 3 ամս. 10 ։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բաթ Լոքալէ։

ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Իւրաքանչիւր թերթին կ'ստորագրէ մի միայն ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
Ան որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djeddéssi, No. 38
CONSTANTINOPLE

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 356 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՈՒՐԲԱԹ, 1897 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 26/7 ՅՈՒՆ. 1898 | 14 ՇԱԲԱՆ 1315 | 26 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 1313 | Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 356

ՌՈՒՍԱՀԱՅՑ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Վերջին Հրատարակութիւններ. — Կլոշէի «Ոսկի Շինողները». — Ֆրանսացի հեղինակները Ռուսահայոց մէջ. — «Նոյեմբերեանց կենսագրութիւնը». — «Անմոռանալի կնոջ դրութիւնը». — «Պարզ Բարոյներ». — Շիրվանզադէի «Ցաւագարը». — Ներկայացումներն ի Պաքու. — Տիֆլիս. — Պարոնեանի «Մեծապատիւ Մուրացկաններ»ն և «Պաղտասար աղբար»ը. — Դիրատանական անհամաձայնութիւններ։

ՊԱՔՈՒ, 8 Դեկտ.

ԳՐԱԿԱՆ ասպարէզին վրայ հիմա կ'երեւին կարգ մը թարգմանութիւններ, մեծագոյն մասամբ ռուսերէնէ, իսկ շատ քիչ են ֆրանսական եւ գերմանական հեղինակներու թարգմանութիւններ. այս վերջիններու մեծ մասն ալ ուղղակի բնագրէն չի թարգմանուիր, այլ ռուս թարգմանութիւններու վրայէն, այնպէս որ շատ անգամ հայերէնի մէջ բոլորովին տարբեր իմաստով, տարբեր բացատրութեամբ երեւան կուգայ քան ինչ որ հեղինակին արտադրութիւնն է։ Ցիշենք մի քանի այս կարգի գործեր. Կլոշէի «ՈՍԿԻ ՇԻՆՈՂՆԵՐԸ», թարգ. Մարտիրոսեանցի։ Սա ժողովրդական վէպ մ'է, բարոյական հիման վրայ կառուցուած, Երեւակայեցէ՛ք գիւղ մը, ուր ժողովուրդն ապականուած, ...

...

Բաղաքին մէջ, առէք մ'ի վեր ծաղիկը, վարդախառն և կեղծմաշկը, մանուկներու աչքի, կենաց և կոկորդի այս երեք յաւիտենական թշնամիները ձեռք ձեռքի տուած՝ խեղճ պզտիկները չարաթներով անկողնոյ կ'ենթարկեն և մերթ զոհեր ալ կ'առնուն կ'տանին։ Զարմանալին հոս է որ կան ծնողքներ որ տակաւին հաւատք չունին պատուաստի փրկարար ազդեցութեան վրայ։ Իրա՛և է թէ մէկ անգամ պատուաստուողներէն ալ ծաղկախտէ բռնուողներ եղած են, և այդ պատճառով՝ բժիշկներ կրկնապատուաստ կը յանձնարարեն։ Շատեր՝ թարմ պատուաստով չպատուաստուելնուն պատճառով ծաղկախտէ բռնուելու ենթակայ կ'ըլլան։ Հինցած շիճուկն անազդեցիկ է։ Գաղափար մը տալու համար այս երբեակ տարափոխիկներու զոհերուն վրայ, հոս կ'դնեմ 25 տան վրայ իմ ձեռք բերած սա թիւերը. ծաղիկէ մեռնող՝ 7, կարմրախտէ՝ 8, կեղծմաշկէ 3։ Տքդ. Ռուփ փրկարար շիճուկն անգտանելի է հոս արդէն։

*** Կանխահաս ձմրան պատճառաւ թշուառութիւնն աւելի կ'ընդարձակի։ Առաջին ձիւնն հոս Հոկտ. 18ին ...

...

Մ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ՆԻԿՈՄԵԴԻԱՅ ԼՈՒՐԵՐ ԿԱՐԻՆԷ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆԻ»)

ԿԱՐԻՆ, 10 Դեկտ.

այլ եւս Տեղային միջոցներն և կայս. Կառավարութեան շնորհները կ'մնան միայն,—Հակառակ կանխահաս ձմրան, պարբերաբար ձիւն չի տեղար, հազիւ քանի մ'անգամ ցանցած է. օդերը բաւական լաւ կ'երթան հիմա. ցուրտը դեռ այնքան սաստիկ չէ. երկինք դուն ուրեք կ'ամպոտի։

*** Կարսէն ի ծննդավայր վերադարձան 100ի չափ Կարնեցի ու դաշտաբնակ գաղթականներ որոց մէջ քանի մը ընտանիք ալ կ'գտնուին։ Վերադարձողներու մեծ մասին դարձն անշուշտ Կաւկասի կառավարութեան վերջին տնօրէնութեան արդիւնքն է։ Կան շատեր ալ որ անգործութենէ ու թշուառութենէ յուսահատ, նախընտրած են հայրենի բնավայրին մէջ գէշ աղէկ ապրիլ, իրենց սիրելիներու մօտիկ, նժդեհութեան հոգերէ ու վշտերէ ազատ։ Պանդխտութիւնը, կամ աւելի ընդարձակ առհմանով՝ գաղթականութիւնն ապաքէն ընտանիքի մը, ազգի մը է'ն վնասակար, է'ն ապականարար տարրն է։ Բարձրուղէշ ու կանաչազարդ ծառերը փտեցնող թրթուրին պէս կամաց կամաց կ'փտեցնէ, կ'գօսացնէ ազգն ամբողջացնող մասերն, եւ օրին մէկն, ամբողջութիւնը։ Ահա այս տեսութեամբ, ուրախութեամբ սրտի կ'ողջունենք գաղթական ազգայիններու սոյն վերադարձը՝ ձմեռնամուտի սկիզբները։ Հետզհետէ եկողներ ալ կան։

*** Ուսումն. Խորհուրդն, սկսած է գանձել ուսանողներէն իրենց դըպրոցական թոշակը. շաբաթական վճարումներով 10, 20, 40 և 60 փր. ըստ կարողութեան (2 ղրշ. շաբաթական վճարողներ չկան)։ Բարեկեցիկները կրնան սակայն միանուագ վճարել իրենց զաւակներու տարեկան թոշակները, ինչպէս և ամսէ ամիս, եռամսէ եռամիս։ Ցաւալի է որ այս դիւրացուցիչ տնօրէնութեամբ՝ ծնողք սիրայօժար և պարբերաբար վճարեն իրենց պարտքն որով միայն Ուսումն. Խորհուրդը պիտի կրնայ յառաջիկային դպրոց. պէտքերին վրայ նոր յաւելումներ ընելով՝ ազգ. կրթութեան աւելի զարկ տալ։ Պաշտօնէից ամսաթոշակներու կանոնաւոր վճարման համար գնահատելի են Թաղ. և Ուսումն. Խորհրդոց աշխատութիւնք։

*** Վերջապէս Կարնոյ Պատ. ազգայինք ալ պիտի ունենան իրենց յատուկ Մանկանոցը։ Կարմիր Վանքի Մանկանոցը չհաշկնաք, ըմբերցողներ, ասիկա ուրոյն հաստատութիւն մը պիտի ըլլայ։ Բողոքականք արդէն ունին իրենց Մանկանոցը։ Երկու շաբաթ է ի վեր, աղքատաց Խնամակալք շէնքը վարձելու, անկողին, մահճակալ, փայտ, կահ-կարասիք եւլն. գնելու, պատրաստելու մէջ են։ Հիմա գրեթէ ամէն բան պատրաստ է։ Մանկանոցը պիտի ունենայ իր առանձին Խնամակալութիւնն որ պիտի հոգայ հարկ եղածը։ Ի նըպաստ Մանկանոցին արդէն հանգանակութիւն մ'ալ բացուած է, որուն կը մասնակցին վաճառականք ու արհեստաւոր դասն, իրենց կարեաց չափով։ Այս մանկանոցին մէջ ոչ միայն քաղաքացի ու դաշտաբնակ անոք տղեկներ պիտի ընդունուին, այլ և յարակից վիճակներէն, անշուշտ սահմանափակ թուով մը։ Կ'խոստանանք բացման արարողութիւնն և այլ շահեկան տեղեկութիւններ հաղորդել յառաջիկային։ Օգնե'նք ամէնքս ալ այս օրհնեալ հաստատութեան, ուր պիտի ընդունուին կեանքի է'ն անժառանգներն, որոց մէջ կան այնպիսի զգայուն տղեկներ ալ որ հոս, մեր աչքին առջեւ, աւելի կ'սիրեն տառապիլ, քան իրենց անօթութիւնն յայտնելով հաց խնդրել։

ԱՐՍԷՆ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ
1898 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԳԻՆ 60 ՓԱՐԱ

Փոքր դիրքով ընտիր թուղթի վըրայ, մաքուր տպագրութեամբ և հաստատուն կազմով կ'պարունակէ՝ բաց ի տոմարական գիտելիքներէ, Հայոց և Հռովմէական Հայոց առօրեայ յիշատակութիւններն ամբողջ։ Յունաց եւ Լատինացւոց գլխաւոր տօներն եւ Տաճկաց ու Հրէից Նշանաւոր օրերն ու պայրամները։ Ունի նաեւ ընդարձակ յաւելուած մը հետեւեալ բովանդակութեամբ. —Օսմ. Կայսրութիւն. — Հոգեւոր Իշխանութիւնք. —Ժամանակագրական, Առողջապահական, Մասկատածական, Մանկավարժական, Պատմական, Բանաստեղծական հատուածներ, ընտիր ասացուածներ եւ օգտակար գիտելիքներ։ Հատորն յատկացած է Պրուսայի Արեւելեան Որբանոցին, ուր պատսպարուողներու թիւը հասած է 160 ի։ Կեդրոնատեղին է Պ. Գալենց Գրատունը, Զաքմաքճըլար թիւ 20։ Մեծաքանակ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ։ 10—6

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՏՐՈՅԳ ՎԻՃԱԿ ՄԸ

Տարին կ'փակուի ընդհանուր անստուգութեան մէջ։ Հելլենական խնդիրը կարգադրման ճամբու մէջ մտաւ։ Երբ բացարձակ ապահովութիւն գոյանայ թէ Հելլէնք դրամները կ'ցնծան, Օսմ. զօրքերը պիտի սկսին քաշուիլ այն տեղերէ զորս ետ դարձնել որոշուած է։ Բայց Կրետէի խնդիրը դէթ հելլենականին չափ ճամբու մէջ չմտաւ տակաւին։ Պօզօ Բեդրովիչի ընտրելիութիւնն ալ Մ. Տրոզի և Գնդ. Շեֆէրի ընտրելիութեան հետ «գացեր միացեր է լմնցած լուսիններուն»։ Եւրոպեան թերթեր անհաւատալի զրոյց մը յիշեցին թէ Ռուսիա Եօրկիոս իշխանն առաջարկած ըլլայ. բայց Թայմզ իր վերջին խմբագրականի մէջ կ'հեգնէ այս գաղափար իբրեւ «Մոնթեան Տօնի զուարճալիք»։ Մեք բնականապէս աւելի լուրջ և արժանահաւատ աղբիւրէ տրուած տեղեկութեան մը կ'սպասենք՝ իմանալու համար կայս. կառավարութեան և Տէրութեանց որոշումները Կրետէի մասին. բայց սա ստոյգ է առ այժմ՝ թէ խնդրոյն կարգադրումը ժամանակի կ'կարօտի, և կղզւոյն թէ՛ իսլամ թէ՛ քրիստոնեայ բնակիչներուն հաւասարապէս վնասաբեր վիճակ մը շարունակուելու վրայ է, որուն ինչ ելք ունենալիքն յայտնի չէ։

Բայց այսօր Մայրագոյն Արեւելքն ա'յնքան կ'զբաղեցնէ Եւրոպան որ բուն Արեւելեան խնդիրը մոռացման տրուելու կէտին հասած է։ Արդէն Մայր. Արեւելքն այն ծառայութիւնը կ'մատուցանէ Դիւանագիտութեան որ կ'որոշէ զանազան Տէրութեանց շահակցութիւնը կամ հակառակութիւնն, որ Արեւելեան Եւրոպիոյ հարցերուն մէջ եւս անոնց ընթացքին առաջնորդ կ'ըլլայ։ Անգլիա պիտի մարսէ՞ այն ապտակը զոր կերաւ Գերմաններէն եւ Ռուսերէն, այս է ամէնուն հետաքրքրութեան առարկան։ Թէեւ մէկ ամիս է որ Չինաստանի բաժանման քաղաքավար սկզբնաւորում մ'եղաւ, բայց տակաւին չիմացանք թէ ինչ ընել կ'խորհի Անգլիա։ Եթէ ստոյգ էր երեկի հեռագիրը թէ անգլ. երկու զրահաւորք Բորդ Արթուր մտնել ուզեր բայց Ռուսք արգիլեր են, եւ Անգլիացիք հլու համակերպութեամբ ելեր գացեր են, անպատուութիւնն ա'լ աւելի մեծ է. բայց մեք չենք հաւատար այս լուրին. զի Բորդ Արթուրի ռուսական գրաւման պաշտօնական հաղորդումէն ետքն, անգլ. մարտանաւք հոն պիտի չերթային մինչեւ որ ապահով չըլլային թէ պիտի ընդունուէին։ Եւ արդէն ի՞նչ ընել պիտի երթային։ Վանդակը բաց թողեր էին եւ թռչունը փախեր էր անգամ մը. Աստուած նորէն տայ նորէն խնդացնէ։—Չին ա'յնքան ընդարձակ է իրենց բաժին հանել ուզող Տէրութիւններուն համար։

Վերջին լուրն ա'լ աւելի շահեկան է. զի կ'երեւի թէ Բորդ Արթուրի գրաւման համը բերանը մնացած ըլլալով, Ռուսիա անոր մօտակայ Թալիէնուանի չինական Նաւահանգիստն եւս գրաւեր է, «նկատելով որ (ըստ բացատրութեան Բեդերսպուրկի թերթի մը) Բորդ Արթուր բաւական ընդարձակ չէ Ռուսիոյ Խաղաղականի ամբողջ նաւատորմը պարունակելու համար, եւ շատ մը նաւեր անհանգիստ պիտի ըլլային՝ իրարու շատ մօտ կենալով։ Չինու կառավարութիւնը, նոյն բարեկամական համաձայնութեամբ որով Ռուսիոյ առջեւ բացած էր զԲորդ Արթուր, մօտակայ Թալիէնուանի ընդարձակ Նաւահանգիստն եւս յատկացուց ռուս մարտանաւերու ձմեռնային բնակութեան համար»։— Օր առաջ օգտուելու համար «Չինու բարեկամութենէն», ռուս մարտանաւերէն մի քանին արդէն գացեր խարսխեր են ի Թալիէնուան։ Ինչպէս կ'երեւի, շա'տ ստոյգ է առածը թէ «ախորժակն ուտելով կ'բացուի»։ Կ'յիշուի թէ երկու նաւահանգիստներն ալ կարեւոր դեր մը կատարեցին չինաճաբոնական պատերազմին մէջ։ 1894 Նոյմ. ի սկիզբը Ճաբոնցիք գրաւեցին զԹալիէնուան, և հոն լաւ կայան մը գտնելով, աւելի դիւրաւ տիրեցին Բորդ Արթուրի, թէեւ Չինացիք իրենց բոլոր ուժը թափեցին հոն։ Ապա ֆրանսական Նաւախումբ մը պահ մը գործածեց զԹալիէնուան իբրեւ ապահով նաւահանգիստ։ Ռուս մամուլը վստահ է որ «Այս նոր գրաւումով կացութիւնը չէ փոխուած, եւ Ռուսիոյ ըրածը բոլորովին խաղաղասէր գործ մ'է», եւ այլ այսպիսի հազար անգամ եւ հազար տարբեր առթիւ լսուած ծթռած խօսքեր, որով դիւանագէտք իրենց ուզածը կ'ընեն, կամ ընել չկրցածնին կ'գոցեն կ'ծածկեն։

Քանի որ Մայր. Արեւելքն ենք, երկու խօսք ալ Հնդիկներուն «ազգային շարժման» վրայ ըսենք ու վերջացնենք։ Այս տարի Հնդկաստան սաստիկ փորձ ցաւ եղաւ Անգլիոյ համար։ Հազարաւոր հպատակներ կորսնցուց Վիքդորիա Կայսրուհին սովի եւ ժանտախտի երեսէն։ Բայց մարդկային կեանքն ա'մէն տեղ նոյն արժէքը չունի։ Երկու միսիոնարի համար Գերմանիա երար կ'անցնի եւ կայսրն իր «միակ եղբայրը» ճամբայ կ'հանէ մարտանաւերով. զի երկու միսիոնարները Գերման էին։ Այն հազարաւոր Հնդիկներէն աւելի, Անգլիոյ հանրային կարծիքը տանջող դէպքն եղաւ երկու-երեք հարիւր Անգլիացիի սպանումը կամ վիրաւորումը սահմանագլխի կռւոյն մէջ, որ ի սկզբան ենթադրուածէն շատ աւելի տաղտկալից բան մ'է։ Բայց Անգլիոյ զոհողութիւնները չեն գնահատուիր Հնդիկներուն «ազգասէր» կուսակցութենէն։ Անգլիացիք կ'պարծենան թէ կարգ, կանոն, հանդարտութիւն, բարեկարգութիւն մըտցուցին Հնդկաստանի մէջ, որ իրենցմէ առաջ բռնապետութեան զոհն էր, եւ կռւոյ դաշտ՝ զիրար ջարդող փճացնող հակընդդէմ իշխանութեանց, եւ զիրար ատող ներհակ դաւանութեանց։ Բայց Անգլիաբնակ Հնդկաց և Հնդկասէրաց ժողովն ի Լոնտոն, եւ Հնդկաց Ազգային համագումար ժողովն Ամրոցի քաղաքին մէջ՝ միեւնոյն յայտարարութիւնն ըրին թէ սով, ժանտախտ եւ սահմանագլխի պատերազմն Անգլիոյ ծուռ քաղաքականութեան հետեւանքն են։ Անոնք կ'պահանջեն աւելի մեծ բաժին ունենալ իրենց երկրին կառավարութեան մէջ։ Անգլիացիք կ'պատասխանեն թէ խորհրդարանական դրութիւն չի կրնար հաստատուիլ Հնդկաստանի մէջ, եւ վարչային արդի ձեւին մէջ Անգլիացիք ըստ կարի կ'գործածեն բնիկները։ Թէպէտ Հնդիկներուն մէջ կ'գտնուին թէ' քաջ մարդիկ եւ թէ' ուսեալ մարդիկ, բայց այս երկու ձիրքեր տարբեր ցեղերու վրայ կ'երեւին։ Իսլամ Հնդիկները Փէշէվարպէս քաջ և կռուող են, բայց այնքան ուսեալ չեն, եւ Պենկալցի Հնդիկը թէպէտ համալսարանական ամէն քննութիւնները կ'անցնէ, բայց ֆիզիքական կորովէ զուրկ է։ Անգլիացին միայն իր թէ' իմացական, թէ' ֆիզիքական եւ թէ բարոյական յատկութիւններով եւ երկար ժամանակեայ վարժութեամբ կարող է անկողմնակալ եւ արդար եղանակաւ կառավարել այս տարբեր ցեղեր, որք ցայսօր առիթ կ'փնտռեն իրարու արիւնը խմելու, ինչպէս ցուցած են իրենց կրօնային արարողութեանց առթիւ իրարու դէմ ելնելով։ Իրաւ ալ համեմատութիւն կարելի չէ Հնդկաստանի այս աւուր վիճակին եւ անգլ. տիրապետութենէն առջի վիճակին մէջ։ Բայց անգլ. վարչութեան բարիքներէն մէկն է դաստիարակել բնիկները, մինչեւ իսկ համալսարանական կրթութեամբ օժտել զանոնք, և մըտքով Եւրոպացիի մը հաւասար զարգացած Հնդիկն եւրոպեան կարգ ու սարք կ'բաղձայ իր երկրին համար։ Այս ալ Անգլիոյ ապագայ դժուարութիւններէն մէկն է։

ՏՔԹ. Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ
Մասնագէտ Ներքին Հիւանդութեանց
Բարիզի Բժշկական Վարժարանէն վկայեալ, 25 տարուան փորձառութեամբ, այժմ հաստատած է իր բնակութիւն ի Սիրթէ տը Բերա, թիւ 1։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, ժամ 9—5 (Ե.)։ Աղքատք՝ ձրի։ 24—3

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԸԼՏԸԶԻ կայս. Պալատան շրջակայ հիւանդանոցին մէջ դարմանուող վիրաւոր զինուորներէ 39ն ապաքինած ըլլալով, երէկ հանդիսաւոր կերպով յանձնուեցան պատերազմի շքադրամներ եւ կայս. դրամական պարգեւներ։ Ասոնց 27ն երէկ իրիկուն Էտիրնէ ու Սելանիկ ղրկուեցան։ կայս. հրամանաւ արտասովոր ամսաթոշակներ յատկացուեցան այս զինուորաց։

ԱԹԷՆՔԷ կ'հեռագրեն թէ ելմտական նախարար Մ. Սդրէյդ տուգանաց փոխառութեան վրայ կ'բանակցի Սըր Էտկար Վինսընդի հետ որ այժմ Լոնտոն կ'գտնուի։

—Երեսփ. Ժողովն յունուար 8ին հրաւիրուած է ի Նիստ գումարիլ։

—Պատերազմական Նախարարը շըրջաբերական մը ղրկելով զինուորական հրամանատարներուն, ծանոյց որ սպայք գաղտ'ի ընկերութեանց չմասնակցին։ Նախարարն որոշեց նաեւ մասնաւոր պաշտօնէից միջոցաւ զօրաց վիճակը քննել։ Կ'ըսուի թէ Փթիոդիտէի կողմի քննութիւնը պիտի յանձնուի Վասոս զօրավարին։

—Թեսալիոյ գաղթականներն երեք կարգի բաժնուելով ըստ այնմ դրամական նպաստ պիտի ընդունին։

—Նաւային քննիչ յանձնաժողովոյ անդամներէն ծովակալ Միաուլիս եւ ուրիշներ հրաժարելով, Բանարիս, Զամատոս եւ այլք յաջորդեր են։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ, Մայր. Արեւելքի խնդիրներէն անմիջապէս ետքը, սաստիկ կ'շահագրգռեն թէ՛ անգլ. թէ ֆրանս. մամուլը։ Ֆրանսացիք կ'պնդեն թէ իրենք կատարեալ իրաւունքով թէ՛ Արեւելեան թէ Արեւմտեան Ափրիկէէն արշաւախմբեր ճամբայ հանած են դէպ ի Վերին Նեղոսի հովիտն, որք անկէ Նեղոսի ափունքին հետեւելով պիտի իջնեն դէպ ի Խարթում։ Անգլիացիք ալ հաւասարապէս կ'պնդեն թէ Ֆրանսացիք գործ չունին Հասարակածային Ափրիկէի այն տեղուանքն, ուստից Նեղոս կ'բխի, զի այն տեղուանք բրիտանական ազդեցութեան շրջանակին մէջ են ըստ միջազգային օրինի։ Ահա՛ մեծ վէճ մը, որ Նրկէրի վէճէն չի նմանիր, թէեւ այս ալ չլմնցաւ տակաւին։ Անգլիացիք փութացին անգլոեգիպտական զօրախմբով մը գրաւել ի Սուտան՝ Հապէշաստանի կողմ՝ զՔասալա, որով երկու կրակի մէջ պիտի առնուն զԽարթում, թէ՛ Պէրպէրի (հիւսիսային) եւ թէ Քասալայի (արեւելեան) կողմէ։ Մտքերնին դրած են Նոր Տարիին մէջ Խարթումի տիրել, եւ տեղւոյն Էմիրին իշխանութեան վերջ տալով, բոլոր Սուտանը բանալ միջազգային վաճառականութեան։ Բայց այս Սուտանեան կարկանդակէն Ֆրանսա ալ մաս կ'յուսայ, և Բարիզի շաղակրատ թերթերն որք գաղտնիք պահել չեն գիտեր, կ'գրեն թէ «Անգլիացիք վարէն Խարթում չհասած, մեք վերէն կայծակի արագութեամբ պիտի իջնենք հոն»։ — Բայց ինչ որ կազմակերպեալ անգլոեգիպտական բանակով մը Անգլիացիք հազիւ կ'յաջողցնեն, Ֆրանսացիք ի՞նչպէս կ'յուսան ի գլուխ հանել քանի մը հարիւր հոգիէ կազմուած աւելի կամ նուազ «գիտական արշաւախումբերներով»։ Տեսնե՛նք։ Նոր Տարիին մէջ աղուոր տեսարաններ կ'պատրաստուին։

ԲՐՈՖ. ՔՈԽ Հնդիկ կառավարութենէն հրաւէր ստացաւ Հնդկաստան դառնալու վերստին, ժանտախտն ուսումնասիրելու և հիմնական դարման մը գտնելու համար։ Բայց առ այժմ պիտի չերթայ, որովհետեւ գերմանական Արեւելեան Ափրիկէի մէջ իր ներկայութիւն ժամանակ մ'ալ պէտք է։ Ափրիկէ Քոխ արջառախտի միկրոբը քննելու ետեւ է։

ՖՐԱՆՍԱ ՈՒՐ ԿԵՐԹԱՅ. Այսպէս կ'հարցնէ Մ. Բոլ տը Քասանեաք, Օդորիդէ լրագրոյն մէջ, ակնարկելով Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ բռնած ընթացքին, եւ բուռն յարձակում մը կ'ընէ Ֆրանքեւռուս Զինակցութեան դէմ։ Մ. Բոլ տը Քասանեաք սապէս կ'յարէ.— «Ֆրանքեւռուս Զինակցութիւնն ի Ֆրանսա կարծես յայնմ կ'կայանայ որ թոյլ տրուի Ռուսիոյ ընել իրեն հաճոյ թուածը, մինչ Ռուսիա երբեք չի հաւանիր որ Ֆրանսա ուզածն ընէ։ Մեր զինակցութիւն միայն միւս կողմին նպաստաւոր է։ Ռուսիոյ հրաւէրին վրայ էր որ դադրեցանք Ալզաս-Լօռէնն ետ առնելու գաղափարէն, ինչպէս նաեւ արեւելեան խնդրոյն մէջ հակեցանք Եռեակ Զինակցութեան կողմը։ Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ հետ համախոհութեամբ արգիլեցինք զՃաբոն Չինու վրայ տարած յաղթութեանց պտուղը վայելելէ։ Այն ատեն մեր պարտքն էր անխախտ պահել չինական կայսրութեան ամբողջութիւնը։ Բայց հիմա Ռուսիա կ'գրաւէ զԲորդ Արթուր ուրկէ դուրս հանեցինք զՃաբոն, եւ Գերմանիա կ'տիրէ Քիաօ-Չէուի։ Շատ լաւ, բայց մե՞նք ուր կ'երթանք։ Ռուսիոյ մ'ո՞մ պիտի բանինք։ Ռուսիա խոստացած էր բան մը չընել առանց մեր գիտութեան։ Բայց հիմա տեսէք ի՛նչ կ'ընէ։ Սկսած է զՉինաստան բաժնել մեր մահացու թշնամիին հետ մէկտեղ։ Մեք մէկդի կ'նետուինք երբ ոև է շահ կայ մէջ տեղ, և ա՛յն ատեն միայն կ'կանչուինք, երբ ոև է անպատուութեան ենթարկուիլ պէտք կ'ըլլայ։ Մեր կարծեօք շատ ստորնացուցիչ է այսպիսի վարմունքի մը ենթարկուիլ, մինչ 22 միլիառ կ'ծախսենք մեր բանակին և նաւատորմին համար, և ա՛յնքան խանդավառութեամբ կ'ողջունենք ռուսական զինակցութիւնը»։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ. —Անգլիացւոց Ափրիտիներէ պահանջած հրացաններու գումարն է 1,111, որուն մէջ կ'գտնուին ի Խայպար ապստամբներու կողմն անցնող տեղացի զինուորներու 250 հրացանները ալ։ Ասոնցմէ միայն 89ն ետ տրուած են։ Նմանապէս պահանջուած 70,000 րուբիի գումարէն միայն 3,500 րուբի վճարուած է։

ՔԱՆԱՏԱՅԻ Ներքին գործոց Նախարարը՝ Մր. Սիֆդըն՝ որ Նիւ Եօրք գացած է, պաշտօնապէս ծանոյց Մ. Նահանգաց թէ, Քլոնտայքի ոսկիի դէզերուն քով անսուաղ մնացողներուն նպաստելու մասին պիտի գործակցին Քանատայի և Ամերիկայի նպաստամատոյց մարմինք։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ. — Մ. Քըրիսբի խօսակցութեան մը պահուն յայտարարեր է որ Իտալիա մեծ սխալ մը պիտի գործէ եթէ չինական խնդրոյն մէջ Անգլիոյ հետեւի։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ. — Կ'հերքուի անգլ. լրագրաց այն լուր թէ խիստ ծանուցագրեր կ'փոխանակուին Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ։ Ընդհակառակն, կ'ըսեն եւրոպական մէկ քանի թերթեր, երկու կառավարութիւնք Մայրագոյն Արեւելից քաղաքական արդի կացութիւնը սեւական ընելու համար ա'յնպիսի խաղաղասէր ընթացք մը բռնած են որ իրենց մէջ անհամաձայնութիւն յառաջ չի կրնար բերել։

ՌՈՒՍ ԵՒ ՔՈՐԷԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ հըրատարակեց իր Ներքին կանոնագիրը՝ վաւերացեալ Ցարին Ուքազով։ Կեդրոնն է Բեդերսպուրկ. մասնաճիւղեր պիտի ունենայ Արեւելեան Ասիոյ երկրաց մէջ։ Դրամագլուխն առ այժմ 500,000 ռուբլի է՝ իւրաքանչիւրն 250 րուբլինոց երկու հազար բաժնեթուղթերով։ Պանքան, ելմտական գործառնութիւններէ զատ, պիտի գնէ ու վաճառէ՝ իր եւ ուրիշներու հաշուոյն ապրանք ու արժէթուղթ. պիտի կատարէ ապրանաց փոխադրութիւն, ապահովագրութիւն եւ Արեւելեան Ասիոյ երկրաց մէջ անշարժ կալուածոց առուծախ։ Մասնաւորաբար Քորէայի համար Պանքան արտօնուած է ամբողջ երկրին մէջ յարաբերութիւններ հաստատել հանրային սնտուկներու հետ, տեղական դրամ կոխել, Քորէայի կառավարութեան կնքած փոխառութիւններուն տոկոսները վճարել, մենաշնորհներ ստանալ, երկաթուղիներ շինել, հեռագրական թելեր հաստատել եւլն։ Պանքային հիմնադիրներն են Մ. Ռոթշտայն, Քէյզէաք, Քոխ և Նոթավ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ. — Անգլիոյ Մանշի նաւատորմին մարտանաւք աւազան մտնելով փութով նորոգուեր են։ Նաւարանաց մէջ շատ գործ կայ։ Մալթայի նաւարանին մէջ ալ մարտանաւերու նորոգութեան մեծ կարեւորութիւն կ'տրուի։ Ծովային նախարարութենէն հրաման տրուեր է Մանշի նաւատորմին պակասները լրացնելու. այսու հանդերձ արտասովոր աճապարանք մը չի տեսնուիր որ պատերազմի պատրաստութիւն ենթադրել տայ։

ԼՈՆՏՈՆԷ կ'հեռագրեն թէ Չին Անգլիոյ հետ բանակցութեան պիտի մտնէ չորս հարիւր միլիոն Ֆր.ի փոխառութեան մը կնքման համար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ. —Հեռագրական գործակալութիւնք կ'ծանուցանեն թէ Անգլիոյ և Ճաբոնի միջեւ զինակցութիւն մը կնքելու համար, երկուց կառավարութեանց դահլիճները բանակցութեան սկսեր են, և թէ Ճաբոն շատ կ'աշխատի զինակցութիւնն յաջողցնելու։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. —Ուաշինկթընի լրագիրք կ'հերքեն Պերլինի լրագրաց այն լուր թէ Գերմանիոյ եւ Ամերիկայի յարաբերութիւնք տակաւ աւելի մտերմական հանգամանք մը կ'ստանան։

ԳԵՐՄԱՆ կառավարութիւնն, ըստ վերջին լրոյ, որոշեր է ի մօտոյ նոր զօրք ղրկել Քիաօ-Չէու։

ՄԱԴՐԻԴԷ կ'հեռագրեն թէ յունուարի վերջերն հինգ հազար զինուոր եւս պիտի ղրկուի ի Քուպա։

ՃԱՊՈՆԻ մէջ տեղացիք ընկերութիւն մը կազմեր են՝ նպատակ ունենալով լաւ ընդունելութիւն ընել Եւրոպացի զբօսաշրջիկներու, և դիւրացնելու անոնց ուղեւորութիւնը։ Ընկերութիւնն, որուն նախագահն է Կազիքա մարքիզը, Ճաբոնի աշխարհագրական քարտէսներն, ուղեցոյցներ և այլ տեղեկութիւններ պիտի տայ զբօսաշրջիկներուն։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Հանրապետութեան Նախագահը, Տարեգլխոյ առթիւ, ներում և կամ պատժի թեթեւացում շնորհեց ցամաքային վեց հարիւր եւ նաւային 299 դատապարտեալ զինուորականաց։

ԲԱՐԻԶԻ նախորդ ռուս դեսպան Պարոն Մորէնհայմի մեկնելուն առթիւ անցեալ ԵՇ. Մ. Հանոթօ իր պաշտօնատան մէջ սեղան մը տուաւ ի պատիւ դեսպանին։ Ներկայ էր նաեւ վարչապետ Մ. Մէլին։ Մ. Հանոթօի և Պարոն Մորէնհայմ կողմէ բանախօսութիւնք եղան՝ գլխաւորաբար շեշտուելով Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի զինակցութիւնը։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆԻ վեհապետը ռազմագիտական ու քաղաքական յատկութեանցը կ'միացնէ նաեւ զանազան արժանիքներ ու տաղանդներ։ Այսպէս Մենելիք իր բազմազբաղ վիճակին մէջ ատեն կ'գտնէ զանազան խնդիրներ ուսումնասիրելու։ Գլխաւորաբար երկու բան զինք կ'հետաքրքրեն, բժշկութիւնն և իր երկրին հին սովորութեանց ծանօթութիւնը։ Այժմ լուր կ'տրուի թէ Մենելիք նոր աշխատասիրութիւն մը պատրաստած է՝ երկու դարէ ի վեր Հապէշաստանի մէջ ծաղկախտի պատուաստին գործածութեան վրայ։ Ֆրանսացի բժիշկ մը՝ Տքթ. Մանգոն՝ այս երկը պիտի կարդայ Բարիզի մէջ ի մօտոյ գումարելի բժշկական համաժողովին առջեւ։

ՍԻԱՄԻ Թագաւորն, որուն երեք տղաքն այժմ յԵւրոպա կ'դաստիարակուին, որոշեր է որ անոնց մին Բեդերսպուրկի զինուորական վարժարանաց մէջ կրթուի։ Այս իշխան, որ այժմ Անգլիա կ'գտնուի Սիամի գահաժառանգ իշխանին հետ, արդէն ռուսերէն կ'ուսանի. 14 տարեկան է. մտածապէս կ'յառաջդիմէ և կ'ջանայ կարելի եղածին չափ շուտով ուսանելու ռուս լեզուն։

ՊԱԼԴԻԿ ԾՈՎԷՆ Ի ՍԵՒ ԾՈՎ ՄԵԾ ՋՐԱՆՑՔՆ որուն շինութիւնն որոշած է Ռուս կառավարութիւնը, պիտի ունենայ իբր 1000 մղոն երկայնութիւն։ Նախնական ուսումնասիրութիւնք շատ յառաջացած ըլլալով շինութիւնք յառաջիկայ գարնան պիտի սկսին։ Լայնութիւնը պիտի ըլլայ 210 ոտք, եւ խորութիւնը 28 1/2 ոտք, այնպէս որ ամէնէն մեծ մարտանաւք պիտի կրնան անցնիլ։ Ջրանցքը պիտի սկսի Ռիկայի ծովածոցէն՝ Պալդիկ ծովուն մէջ, եւ պիտի հետեւի Տիւնա գետին մինչեւ Տիւնապուրկ։ Այդ կէտէն պիտի սկսին մեծ պեղումներն, որք ջրանցքը պիտի երկարաձգեն մինչեւ Տնիէբէր գետին հետ միացման կէտն. այդ գետը ջրանցքին շարունակութիւնը պիտի ըլլայ մինչեւ իր գետաբերանը՝ Քերսոնի մօտ։ Ջրանցքին ամբողջ երկայնութեան 875 մղոնը գետեր են որք ջրանցքի պիտի վերածուին։ Հետեւաբար 125 մղոն տեղ միայն կ'մնայ փորուելիք։ Ջրանցքը 18 նաւահանգիստ պիտի ունենայ, մէկ ծայրն ըլլալով Ռիկա՝ Պալդիկ ծովուն մէջ, և միւս ծայրը Քերսոն՝ Սեւ ծովու վրայ։ Այս երկու նաւահանգիստներու ընդարձակման աշխատութիւնք հիմակուընէ սկսած են։ Ջրանցքն այնպէս մը պիտի շինուի որ շոգենաւք միօրինակ կերպով ժամը 6 ծովային մղոն կարենան երթալ։ Այս արագութեամբ 144 ժամ պէտք պիտի ըլլայ ջրանցքին մէկ ծայրէն միւսն հասնելու համար։ Ջրանցքն ելեկտրական լոյսով պիտի լուսաւորուի, որպէս զի գիշերն ալ ճամբորդել կարելի ըլլայ։ Շինութեան ընդհ. ծախք կ'ենթադրուի 20 միլիոն անգլ. ոսկի, եւ հաւանաբար չորս տարիէն աւարտին շինութիւնք։

ԿԱՄՊԷԹԱՅԻ մահուան տարեդարձին առթիւ, ֆրանսացի մեծ հայրենասէրին յիշատակին հաւատարիմ գտնուող ընկերակցութիւններ անցեալ կիրակի առտու իրենց աւանդական ուխտագնացութիւնն ըրին այն փոքրիկ

բնակարանը զոր ունէր Կամպէթա ի Վիլ տ'Ավրէյ, և ուր մեռաւ։ Նոյն ընկերակցութեանց կ'միանային Ալզաս-Լոռէ՛ եան ընկերակցութեանց բազմաթիւ պատուիրակներ։ Սեվռի քաղաքապետը գիմաւորեց զիրենք, յետոյ թափոր մը կազմելով գացին Կամպէթայի տունը։ Հոն, Կամպէթայի արձանին առջեւ քաղաքապետը շնորհակալութիւն յայտնեց հանգուցեալին հաւատարիմ բարեկամաց, որք ամէն տարի պարտք կ'համարէին ընել այս ուխտագնացութիւնը։ Յետոյ Մ. Վալտէք Ռուսօ բանախօսութիւն մ'արտասանեց որուն մէջ թուեց Կամպէթայի մատուցած ծառայութիւններն առ Ֆրանսա։ Այս բանախօսութենէն վերջ, որ բուռն ծափահարութեամբք ընդունուեցաւ, Մ. Սանպէօֆ եւս բանախօսութիւն մ'ըրաւ, որով վերյուշեց կորսուած երկու նահանգներուն միշտ կենդանի յիշատակը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ 6 դեկտ. —Հայ Նան կըղզիին Ֆրանս. Նաւատորմին կողմէ գրաւուած ըլլալը տարակոյս չի վերցներ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Հավանայէ կ'հեռագրուի թէ նոյն իսկ մարէշալ Պլանքօ պիտի ստանձնէ Քուպայի ապստամբաց դէմ հանուելիք զօրքերուն հրամատարութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Քիաօ-Ձէուի Գերմանիոյ թողուելուն մասին Չինու և Գերմանիոյ միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է։

ՔՈԼՈՆԻԱ.— Քէօլնիշէ Զայթունկ կ'հաւաստէ որ եթէ Տրէյֆիւս ստուգիւ մատնիչի վատ դերը կատարած է, ասիկա ոչ թէ Գերմանիոյ այլ ուրիշ տէրութեան մը հաշուոյն ըրած է։ Նոյն լրագիր կ'յարէ թէ Տրէյֆիւսի դատավարութեան միջոցին Գերմանիա այս կէտն հաստատած է Ֆրանս. կառավարութեան։

ԳԱՀԻՐԷ.—Զօրախումբ մը կ'ղրկուի Ասուան՝ Նեղոսի ափանց վրայ։ Իբրաքանչիւր զինուոր 500 փամփուշտ ունի։ Երկաթուղւոյ գծին մինչեւ Ասուան բացումը կատարուած է։

ՏՈՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

Բերա— Թեքէէ՛ ճօքաղ Նօ— 10

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջն և կ'դարմանէ մասնաւորաբար ներքին հիւանդութիւնները, մորթի և ծննդամիզական գործարանաց ախտերը։ Դշ. օր աղքատ հիւանդները ձրի։ 26—23

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Պաշտօնական Ցուցակ-գրութիւն Ազգ. Պատրիարքարանի.—«Ցառաջիկայ կիւրակէ, 28 Դեկտ. Օգոստափառ Սուլթանին ծննդեան տարեդարձն ըլլալով, նոյն օրն հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք տեղի պիտի ունենան Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ՝ վասն արեւշատութեան և թանկագին կենաց Ն. Կ. Վեհափառութեան։ Ուստի կ'հրաւիրուին մայրաքաղաքիս Ս. Եկեղեցեաց քարոզիչք և քահանայք, ազգային ատենանորք և Ընդհ. ու Վարչական Ժողովոց և Տեսուչ ու Թաղ. Խորհրդոց և Հոգաբարձութեանց անդամք, նոյն օրն առաւօտեան ժամ 6ին ներկայ գտնուիլ ի Պատրիարքարանս, իբրեւ հրաւիրագիր նկատելով ներկայ Ցայտարարութիւնը։» (Կնիք)

—Պալըքէսէրի և Պանտրմայի առաջն. Տեղապահ Տ. Վահան Ծ. Վ. Ցակոբեան, որ մայրաքաղաքս եկած էր Ս. Պատրիարքին տնօրինութեամբ վաղը պիտի վերադառնայ իր պաշտօնատեղին։

—Տ. Թորգոմ Վ. Գուշակեան և Տ. Գնէլ Վ. Գալէմքերեան Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ, երէկ Մաքրիգիւղ գացին և այցելութիւն տուին Տ. Խորէն Արքեպսկ. Աշըգեանի։ Ցիշեալ վարդապետք այսօր ալ Ազգ. Հիւանդանոց երթալով, գաւառացի 5 տղաքներ պիտի ընտրեն Արմաշու Դպրեվանուց-Մանկանոցի դասարանին համար։

—Մոսկուայի մեծահարուստ և բարերար ազգայիններէն՝ Ժամհարեան Իսահակ աղայի մեռած ըլլալն երէկ հաղորդուած է ի Պատրիարքարան։ Հանգուցեալն՝ իբր 2 տարի առաջ իբր 500 ոսկի ղրկած էր ի Պատրիարքարան, ի նպաստ կարօտելոց։ Նոյնպէս, Մարաշի Մանկանոցին համար ամսէ ամիս 30 ոսկի կ'վճարէր, և երեք տարի շարունակ վճարել խոստացած էր Ս. Պատրիարքին։ Ասկից զատ, Ժամհարեան հարազատք, Յովհաննէս և Իսահակ աղայք, ազգային ամէն բարեգործական, կրթական ու եկեղեցական հաստատութեանց համար՝ կարեւոր գումարներ ու նպաստներ ըրած են։ Նորոգ հանգուցեալ Իսահակ աղա, կ'ըսուի թէ զանազան կարեւոր կտակներ թողած է այլ և այլ հաստատութեանց և ազգային Մայրավանքերու։

—Անգլիայէ Օր. Ֆորէիանս Ֆրանսիս Փագ, որ խոստացած էր հանգանակութեամբ 60 անգլ. ոսկիի գումար մը հասցնել ի նպաստ անոք տղայոց և կարօտելոց, այս անգամ Մանչեսդըրի հայ գաղթականութեան հովիւ Զուղայեցի Տ. Թէոդորոս քահանայի միջոցաւ յղած է ի Պատրիարքարան 30 անգլ. ոսկի։ Ս. Պատրիարքն այս առթիւ յիշեալ օրիորդին հասցէին օրհնութեան կոնդակ մը յղեց երէկ, որ պիտի մատուցուի Մանչեսդըրի հայ քահանային ձեռամբ։

—Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան համար նորոգ կազմուած Վարչական Խնամակալութիւնը Մեծ Նոր Խանի գըրասենեակին մէջ ի նիստ գումարուելով, Ատենապետ ընտրած է՝ Էլիաս էֆ. Զայեան, և Ատենադպիր՝ Կարապետ էֆ. Քիւրքճիխանեան։

—Սկիւտարի Ազգ. ատենամին Տըլնօրէն Խորհուրդն որ ասկէ առաջ իր կանոնական շրջանին լրման առթիւ հաշիւները տուած եւ հրաժարականը մատուցած էր, կ'լսենք թէ Սկիւտարի երեք եկեղեցեաց Թաղ. Խորհրդոց խնդրանաց համակերպելով ժամանակուան մը համար ալ կ'շարունակէ իր պաշտօնը։ Նոյն Տնօրէն Խորհուրդ կոչում կ'ընէ բարեսէր ժողովրդեան, որ պէս զի ներկայ տօնական օրերու առթիւ չզլանան իրենց նպաստներն, որք պիտի ծառայեն դեղ, անուն, վառելիք են. հայթայթելու աղքատ հիւանդներու, որոց թիւն աւելցած է ձմրան սաստկաշունչ եղանակին մէջ։

—Ս. Պատրիարք Հայրն օրհնութեան գիր մը ղրկեց Բերայի Համազգեաց վարժարանի տեսչուհի Տիկին Զօհրապի, որու նախաձեռնութեամբ նոյն վարժարանի փոքրիկ աշակերտք եւ աշակերտուհիք իրենց մէջ գումար մը հանգանակած էին ի նպաստ կարօտելոց։ Ս. Պատրիարք Հայրը նոյն գրով կ'գովէ տեսչուհւոյն եւ իր փոքրիկ աշակերտաց գթասիրական զգացումները։

—Խարբերդէ կ'գրեն մեզ Դեկտ. 15 թուով.—«Մր. Միլուրըր իր զանազան քարոզներու շարքն հոս լմցնելէ վերջ, վաղն ալ Բալուի կողմերը կ'պատրաստուի երթալ քարոզելու։ Ս. Ցակոբցիք ու Ս. Ստեփաննոսի թաղեցիք մասնաւոր հրաւիրագրով կանչեցին նորեկն որ իրենց կողմերն ալ քարոզէ. մարդը սիրով կատարեց խնդրանքնին. երկու կիրակի ալ «Մայրս մեր Ս. Եկեղեցւոյ լուսաւորչածին զաւակունք» ունկնդրեցին օտարականին հոգեւոր խրատներուն։ Առոյի ու կոռ-Բոռ-Բոֆի խնդիր յարուցանող մեր Ս. Հայրերն ի՛նչ որ ալ անցընեն միտքերնէն, բանն անանկ է սակայն որ մեր ժողովուրդ քարոզ լսելու պապակն ունի. եթէ հայ Սրբազան մը չի տար ուզածն, ինք ալ ամենապարզ տրամաբանութեամբ մը օտարականին քղանցքին պիտի կառչի։ 40-50 վեղարաւորք թող շարունակեն Պոլսոյ գեղազուարճ ափունքը վայելել, մէկն ալ օր մը թող չուզէ դուրս ելնել գաւառ մը այցելել. ժողովուրդն ալ այսպէս միշտ բաց պիտի պահէ եկեղեցիին դուռն, օտարը պիտի հրաւիրէ հոն քարոզելու Սրբազանի մը ոտքին տակ փռուելիք կակուղիկ գորգն ամերիկացի ու անգլիացի աւետարանչի մը ոտքերուն տակ պիտի տարածէ. եւ եթէ այսպէս երթայ բանը, մինչեւ նոյն փորի խոցտուքով գալարուող ժողովուրդն օր մ'ալ իր Սրբազանին առան ու կոռ-Բոռ-Բոֆը պիտի յանձնէ անոնց որք իր պէտքերն հոգալու անձնուիրութիւնը կ'ցուցնեն, ձմրան ցուրտն ու ամրան արեւը բանի տեղ չեն դներ։ Թող մեր Սրբազաններն ալ գաւառի մը մէջ երեւէին, ու իրենք ալ ժողովարանի մէջ մասս գտնելով հոն իրենց քարոզները կարդալու յաջողութիւնը փնտռէին։

—«Նոր կարգադրութեամբ մը, Ճըմըքան մէջ տրամադրուած նպաստի գումար մը այս անգամ անգլ. հիւպատոսին ձեռքով պիտի բաշխուի ծանօթ աղքատ գիւղացիներուն։ Հիւպատոսին պիտի աջակցի 8—9 հոգիէ բաղկացող յանձնաժողով մը տեղացի Հայերէ ու Հայ-Բողոքականներէ անուած։»

—Ալաշկերտէ մեզ կ'գրեն Դեկտ. 6 թուով թէ Պայազիտի առաջն. փոխանորդ Տ. Ներսէս քահանայ հոն ժամանելով գաւառական ժողովները կազմեր է. յորդորեր է ժողովուրդն որ հոգ տանի կրթութեան գործին և այդ բեռը միայն Միացեալ Ընկերութեանց վրայ չթողու։ Տ. Ներսէս քահանայ դիտեր է որ կարգ մը անձեր գաւառաց ու թոռանց տէր ըլլալով հանդերձ կրկնամուսնութիւն ըրած են և աղօրէն եղանակաւ կ'ապրին։ Առաջն. Փոխանորդն այդ կարգի այրեր և կիներ իբարմէ զատեր խրատներ տուեր է որ յարգեն եկեղեցական օրէնքները։

—Տէրէվէնքէ մեզ գրուած նամակ մը կ'նկարագրէ համանուն վանքին և գիւղին գեղեցիկ տեսարանները։ Տէրէվէնք գիւղը 60 տուն բնակիչ ունի, և պզտիկ քարայր եկեղեցի մը Ս. Թորոս անուամբ ուր կ'պաշտօնավարէ ալեզարդ քահանայ մը որ գիւղին ամէն ինչն է, Թաղականն, հոգաբարձուն, վարժապետն միանգամայն։ Եկեղեցւոյ բակը կառուցուած է բաւական վայելուչ երկյարկ դպրոց մը, որուն վարի յարկը վարձու տրուած է գործի գործարանատէրի մը։ Դպրոցին մէջ լեցուած են տղաք, որոց մէջ վարժապետն՝ հին պատուելիներու տիպար մը՝ ծալլապատիկ նստած, գաւազանի հարուածներ կ'տեղայ աջ ու ձախ։ Աւասիկ նմոյշ մը իր դասախօսութիւններէն.—Ուսուցիչը.—«Թիւն ի՞նչ է»։ Աշակերտք.—«Թիւն ի՞նչ է»։ Ուսուցիչը.—«Բախամ նէ՞ տիր»։ Աշակերտք կրկին.—«Բախամ նէ՞ տիր»։ Ահա, կ'ըսէ նամակագիրը թէ ի՛նչպէս կը կրթուին մեր զաւակներ քաղաքներէ դուրս սեմոց վրայ։

—Յառաջիկայ կիրակի, Դեկտ. 28, Թաղիս քարոզիչ Տ. Սմբատ Ծ. Վ. Սաատէթեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ի Ս. եկեղեցւոջս, ի հանգիստ հոգւոյ Մաքուլեան Եղբարց քրոջն՝ հանգուց. Տիկ. Եղիսաբէթի։ Ի դիմաց Ատ. Թաղ.

Խորհրդոյ Կէտիկ-Փաշայի

Ատենադպիր — Ատենապետ

Տ.Տէր Մովսէսեան — Մ. Գ. Քէչէճեան

ՎԱՐԱԳԱՅ ՄԱՆԿԱՆՈՑԸ

Հոգաբրձ. Ժողով Վարագայ Վանուց

Համար 52

Կ'փութամք շնորհակալութեամբ ծանուցանել հայաթերթից միջոցաւ որ Հոգաբարձութեանս հրաւէրը լսելի լինելով, հետեւեալ ազգայինք յօժարած են երեք անոք մանկանց ուտեստի և կրթութեան ծախքն հոգալով, խնամել զանոնք Մանկանոցիս մէջը — 1. Եղուարդ էֆ. Գարակէօզեան՝ մէկ տղայի տարեկան ծախուց համար վճարած է, 6 օսմ. ոսկի։ 2. Մեծ. Բ. Ա. Մարաշլեան էֆ.՝ մէկ տղայի տարեկան ծախուց համար վճարած է 6 օսմ. ոսկի։ 3. Եղիազար էֆ. Տպաղեան, Վանեցի յանձնակատար ի Տրապզոն, մէկ տղայի տարեկան ծախուց համար վճարած է 5 օսմ. ոսկի։ —Հոգաբարձութիւնս նշանակեալ գումարներն ստացած լինելով, աշակերտաց ընտրութիւնը կատարած և Մանկանոցի մէջ արդէն ընդունած է։ Կ'յուսամք որ ուրիշներ ալ փութան հետեւիլ յիշեալ Պատ. ազգայնոց օրինակին, եւ քաջալերել հոգաբարձութիւնս իր ներկայ օգտաշատ ձեռնարկութեան մէջ։ Կ'մնամ աղօթարար

Առժամանակեայ Վանահայր և Նախագահ Հոգաբարձութեան Վարագայ

Ստեփան Վրդ. Աղաւոտեանց

Դիւան Հոգաբարձութեան

Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ

Մ. Մոլոյեան — Աբրահամ Աղատոնեան

Վան, 3 Դեկտ. 97

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՊԱՀԱՏՈՒՐ ԷՖ. ԱՂԱՃԱՆԵԱՆ (Զօրբ.)— Ձեր վեցամսեայ ժամանակին գանձուած է։

ԳՈՒՐԾ. ԷՖ. (Ռոտոսթօ.)—Մկ. Ցակոբովիչ էֆ.ի Ցամսեան հոս վճարուած է։

ՄԿ. ՑԱԿՈԲՈՎԻՉ ԷՖ. (Սլիվրի.)—1687 թիւ ընդունագիրը Սապա 1ին է։

ԱՐԿԱՐԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԲԱՌԱԳԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԵՐԷՆ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԼԵԶՈՒԻ

(Մ. ԱՃԷՄԵԱՆ)

Իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ այս դասագրքին՝ որուն Ա. տպագրութեան 4000 օրինակներն սպառած են շատ ժամանակի մէջ, այժմ Բ. տպագրութեամբ ղրկարար կ'ելնէ բոլորովին նոր և ճոխ. Հոգիսական իր հրատարակութեան չարագրին ընդունելութենէն քաջալերուած, օժտած է զայն բոլորովին նոր մեթոտով և հայ լեզուի ա՛յն պէսի գործնական վարժութիւններով, որք և ո՛չ մէկ դասագրքի մէջ երեւցած են ցարդ։ Կ'պարունակէ.—Նախադրութիւնք, Մասունք բանի, բառերու պաշտօնները, գիւտ [invention], համանիշ, հականիշ և նմանաձայն բառեր, համասեր բառեր [familles des mots] նախադասութիւն, շարագրութիւն եւ այլն, —Տպագրութիւն՝ ընտիր. —Կազմ՝ կատարեալ. — Կ'ծախէ ամէն գրավաճառ. —Գին 4 ղրշ. 20—14

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պերլինի օսմ. դեսպանատան Բ. քարտուղար անուանեցաւ Պեկկրատի օսմ. դեսպանատան Բ. քարտուղար Րէշատ պէյ, որուն յաջորդեց Խարիճիյէի դատական ճիւղին քարտուղարներէն Եկմն պէյ։

—Սըվասի նահանգին Մէճիտիւզի գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Միւլքիյէ վարժարանին նախկին շրջանաւարտ և Հաճընի Գայմագամի օգնական Իսմաիլ պէյ։

—Ա. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Դիվրէժի նահանգին Թնդանօթարանի նախագահ Սէյֆետ-Խաստութեան Զէդհուլլահ խանի։ Ե. կարգի Մէճիտիյէ՝ Կայս. Պալատան սուսերագործ Աթանիկ աղայի։

ՊԷՐԱԴ ԿԻՃԷՍԻ.—Այս գիշեր Պէրադ կիճէսի ըլլալով մզկիթներու մինարէները կանթեղներով պիտի զարդարուին։

ՍՈՒՐՐԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ.—Վաղը, Շապան 15, Սուրրէի Հիւմայունի հանդէսը պիտի կատարուի։

ՔԱՆՏԱՐԿԵԱԼՔ.—Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ ազատ պիտի արձակուին 48 այր և 9 կին բանտարկեալներ որք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտած են։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպան ֆոն Գալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԿՐՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ.—Իզմամ կը հերքէ Գոտովայի գաւառական թերթին այն լուր թէ տասներեք Քրիստոնեայ իսլամական կրօնքն ընդունած ըլլան։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանն երէկ իրիկուն սեղան մը տուաւ։ Ներկայ գտնուեցան Ռումանիոյ ու Սերպիոյ դեսպանք, Պելճիոյ դեսպանատան խորհրդականն ու կինն, Աւստրիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդն ու Անգլիոյ դեսպանատան Ա. քարտուղարը։

ԱԼԱՇԿԵՐՏԷ մեզ կ'գրեն դեկտ. 6 թուով թէ Պայազիտի կառավարիչն առաջն. Փոխանորդ Տ. Ներսէս քահանայի հետ այցելեր է Տիատին, Իւչքիլիսէ Ս. Ցովհաննու վանքը, Գաբաքիլիսէ և Անթապ։ Կառավարիչը ձերբակալեր ու բանտ դնել տուեր է բազմաթիւ աւազակներ, մանաւանդ Ամէ անուն աւազակապետն որ երկար ատենէ ի վեր կ'ասպատակէր այդ կողմերը։ Կառավարիչը դեկտ. 2ին Ալաշկերտ ժամաներ է. հոն ալ տեղական խնդիրներ կարգադրելով ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառեր է։ Ալաշկերտի Գայմագամն է Շիւքրի պէյ, եղբօրորդի հանրածանօթ Ահմէտ փաշայի. թէ՛ այս վերջինն և թէ իր նախնիք անցեալ ժամանակներու մէջ ամէն ատեն պաշտպաններ են տեղացիները պատերազմներու միջոցին, և թող չեն տուեր որ գաղթեն, ինչպէս ըրած են ուրիշ տեղերու բնակիչք։ Այս ընտանեաց նախնիք՝ Կալ-Մահմուտ փաշայի օրէն սկսեալ մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցեր են Օսմ. կառավարութեան, ի փոխարէն ընդունելով այդ տեղերու մէջ պաշտօններ Աւոնք կատարել տուած են Պայազիտի բերդին շինութիւնը՝ տեղացւոց աշխատութեամբ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆ հրահանգ ուղղելով ամէն կողմ, ծանոյց փութով կատարել Նոր տարւոյ զինուորագրութեան գործողութիւններն, ինչպէս նաև զէնքի տակ գտնուող պահեստի վաշտերու շրջանակաց քննութիւններն և արդիւնքն անմիջապէս տեղեկագրել իւրաքանչիւր զօրաբանակի կեդրոնին։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ հիւանդանոցին մէջ հաստատուած վիրաբուժութեան ու դեղագործութեան դասարանք երեք տարուան ընթացք պիտի ունենան։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ Նաւահանգիստն անցեալ տարի ժամանած շոգենաւներու թիւն է 885, որոց 161ն՝ օսմանեան, 112՝ աւստրեան, 110՝ անգլ., 79՝ հելլէն, 76՝ ֆրանս., 58՝ իտալեան, 58՝ ռուս, 52՝ պելժիական և 1՝ շուէտական։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Անցեալ շաբթու Այվալըքի եւ Սելանիկի մէջ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են,

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր ժամ 4½ին Թագսիմի Եսի փողոցին մէջ հրդեհ ծագեցաւ քարուկիր եւ ապահովագրեալ տունէ մը որ այրեցաւ։ Տունն, որ Կրետէի Տէֆթէրտարի Շէրիֆ պէյի սեփականութիւնն էր, վարձուած էր տիկին Բարժէլայի կողմէ։ Թուրք լրագիրք կ'ըսեն թէ ոստիկանութիւնն հաստատած ըլլալով որ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է, քննութեան ձեռնարկեր է։

ՄԵԿՆՈՒՄ.—Սպանիոյ նախորդ դեսպան Մ. տը Վիլլա Ուրրութիա, որ Պրիւսէլի դեսպանութեան կոչուած է, երէկ ճեպընթացով կառախումբով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։

—Նոյնպէս երէկ մեկնեցաւ Պելկրատի ռուսական նոր դեսպան Մ. Խաւռովքի, նախորդ խորհրդական Կ. Պոլսոյ դեսպանատան։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսուչ Նափիֆ փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, երէկ սկսաւ պաշտօնատեղին յաճախել։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ. — Հանրօգուտ շինութեանց Խորհուրդը Բ. Դրան մատոյց Պաղտատ-Քէրպէլա ու մասնաճիւղերու երկաթուղւոյն պայմանադրութիւնն ու յանձնառութեան գիրը։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.— Սիրքէճիի քարափանց շինութիւնն առաջ կ'տարուի ։ Լեցունելու գործողութիւնն աւարտելու մօտ է։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.—Սելանիկի Գարաֆէրիյէ գաւառակին մօտ մարմարիոնէ հնութիւն մը գտնուեր է։ Սելանիկէ պաշտօնեաներ ղրկուեր են պեղումներ կատարելու։

ՎԻՐԱՒՈՐՈՒՄ.—Երէկ, Անտրէա, Բոչօ, ու Թոտորի անուն անձինք Լ. Հէբըլտի արտօնատէր Մր. Ուիգէքէրի ազատաւոր Կարապետի վրայ յարձակելով ծեծեցին զայն եւ ձախ աչքէն ու քիթէն վիրաւորեցին։ Անտրէա ձերբակալուեցաւ իսկ միւսները փախան։

ՊԱԼԸՔԷՍԷՐԻ Մաջըլը թաղին մէջ Պետիկ օղլու Ցովհաննէս, զինովութեան հետեւանօք ծագած կռուի մը պահուն դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեր է Պօյաճը օղլու Ստեփան անուն անձը։ Վիրաւորը քիչ յետոյ մեռեր է։ Ոճրագործը ձերբակալուելով յանձնուեր է դատական պաշտօնէից։

ԷՏԷՆ ԹԷԱԹՐ.—Այս գիշեր և վաղը գիշեր՝ «Բոււմա Լուղրայի գաղտնիքը» և «ուղեւորութիւն մը չինական կատան մըմէջ»՝ Մ. Թորնի կողմէ։ Կիրակի ցերեկեայ ներկայացում՝ կէսօրէն երկու ժամ յետոյ. իրիկուան ժամ 9ին (Ը. Ե.)։ Ա. ներկայացում Մր. Հարրի Մարք Տընալըընի, արտակարգ նուագածուին։

ՍԵՂԱՆԱԽՕՍԱԿԱՆ

ՑԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Այս օրուան հեռագիրներուն նայելով, Քոնսոլ Բարիզի Սակարանին մէջ 2 սնդ. և Լոնտոնի Սակարանին մէջ 12 սնդ. վեր է։ Իսկ Երկթ.ն 1 ու կէս ֆր., Պանք Օթոմանի թուղթերը 2 ֆր. և Ռէժիի թուղթերը 12 ֆր. ինկած են։

—Այս առաւօտ հոս բացուեցաւ Քոնսոլ 24 ղրշ. 6 փր. և Երկթ. 112 ֆր. 25 սնդ.։

ՊԱՑՈՒՄ Դեկտեմբեր 26

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Օ. Ռ.		24 05
Րումէլիի երկաթուղի Ֆր.		112 50
Օսմանիյէ	»	— —
Ռէժի	»	— —
Օսմ. Պանքա	»	13 20
Քաէտի ժէնէրալ օթթօմ.	»	7 03
Երկրագործական Պանքա	»	9 —
Սեա. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ռ.		3 01
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 18
Թրամվէյ բաժնէթ.		692 20
» Ժուիսանս		260 —
Թրամվէյ պարտաթ.	ֆր	496 —
Ցէրքօսի ջուրի ընկ.	»	320 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	460 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ոսկ. օրուան	Ց Ռ.	1 87½
» մէկ ամսուան »	»	— —
Րում. երկ. ոսկ. օրուան »	»	— —
» » մէկ ամսուան »	»	— —

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

20 Ֆրանքնոց	ղրշ.	87 10
Անգլիական ոսկի	»	109 35
Բոլ Իմբէրիալ	»	89 30
Բրիմից	»	51 10
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 06
Րուպլի թղթադրամ Օ. Ռ.		8 56

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.		109 9/16
Փարիզ 3 » ֆր.		22 97½
Ցիւրիխ մանտա »		10 87½

ՕՏԱՐԱԶԳԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Ցուն.

Օսմ. քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ռ.	66 —
» » » Բ.	»	45 —
» » » Գ.	»	25 12
Դ. } բաց.	»	21 87
} գոց.	»	22 —
Փերմանտւթիւն Պատաշա	»	82 50
Օսմ. 3½ %	»	97 63
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12 56
Այտըն երկաթուղի	»	16 —
Եգիպտական Միացեալ	»	106 25
Անգլ. քոնսոլիտէ Դ. Կ.		113 06
Հելլենական 5 %	»	33 50
Մոնոբոլ Հելլենական 4 %	»	34 50
Իտալիա 4 %		— —
Գալէկ. փոխառ. 5 % 1888	»	97 25
» Նոր » 3 % 1892	»	97 50
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 38¾
Դիսքոնթօ	»	3 —

ԲԱՐԻԶ, 6 Ցուն.

Օսմ. քոնս. Սէրի Դ. } բաց.	ղրշ.	22 30
} գոց.	»	22 27
» » » Բ.	»	45 10
» » » Գ.	»	25 50
Օսմանիյէ	»	— —
Րումէլիի երկաթուղի	ֆր.	113 —
Օսմ. Ռէժի	»	270 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	565 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	103 27
Քրէտի Լիոնէ	»	822 —
Պանք տը Բարի	»	902 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3370 —
Իտալական Ռանթ	»	96 40
Սպանիական արտաքին	»	61 22
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 220
Դիսքոնթօ	»	02 —

ՊԵՐԼԻՆ, 6 Ցուն.

Օսմ. փոխառութիւն 1888 մարք		96 —
Րումէլիի երկաթուղի	»	117 70
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	94 75
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 265

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՏՐԻՏ 6 Ցունվ.— Կառավարութիւնն որոշեց լուծել Երեսփ. Ժողովը. Նոր ընտրութիւնք պիտի կատարուին մարտ 15ին, և Խորհրդարանք պիտի գումարուի ապրիլ կիսուն։

ՊԵՐԼԻՆ.— Արտաքին գործոց նախարար ֆոն Պիւլովի Կարմիր Արծուի պատուանշանը շնորհուեցաւ։

ՓԱՐԻԶ.—Ծերակուտական Մ. Էրնէսդ Համէլ մեռաւ այս առտու։ (Ծնած էր 1826ին, նշանաւոր գրագէտ և հրապարակագիր մ'էր. ունի պատմական կարեւոր երկասիրութիւններ։ Վերջերս իր անուն շատ յիշուեցաւ Վոլդէրի և Ռուսոյի գերեզմանները բանալու խնդրոյն առթիւ։)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կրթական նախարար կոմս Դէլեանեան ծանրապէս հիւանդ է։

ՀՌՈՄ.—Մ. Ծանարտէլլի ի մօտոյ Երեսփ. Ժողովին պիտի մատուցանէ օրինագիծ մը ի նպաստ ամուսնալուծութեան։ Չի յուսացուիր որ այս օրինագիծ արդի Խորհրդարանին մէջ մեծամասնութիւն գտնէ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Փիլիպեան կղզեաց ապստամբապետ Ակինալտօ Հոնկ-Քոնկ հասաւ։ Սպանիացի 22,000 զինուոր Փիլիպեան կղզիները պիտի մնան իբրեւ նախազգուշութիւն։

ՊԵՔԻՆ. — Գերման դեսպանատան մէջ չին պաշտօնատարք երեք ժամ խորհրդակցեցան՝ Զաօ-Զէուի զինուորական հրամատարին եւ կանչուելու խնդրոյն վրայ զոր կ'պահանջէ գերման դեսպանը։ Չինու արտաքին գործոց նախարարն հաւանեցաւ այդ ապան Բեքին բերել տալ՝ հարցաքննելու. խոստացաւ այլեւս զայն Զաօ-Զէու չվերադարձնել։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Ղ. Փ. ՋՈԲՈՒՐԵԱՆ

9, Ղալաթիա, Բօմօնթի խանի դիմաց, Թիւ 9.

Սակարանի ու դրամական գործողութիւնք կ'կատարուին գոհացուցիչ կերպով. կ'ծախուին Երկաթուղւոյ քրամէնսներ ու վարագայի բուլէր։ Կուպոնները կ'վճարուին ամենափոքր զեղչով։ Վճռակաւոր ամէն տեսակ արժեթղթոց առուծախ, ու ամէն տեսակ վիճակաւոր արժեթղթոց սկիզբէն մինչեւ վերջի վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակներէն վիճակները կ'քննուին։ Առնուած արժեթղթոց թիւերը մասնաւոր տետրակի մէջ արձանագրելով, կարեւոր շահերն անմիջապէս իմաց կը տրուին։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով և գոհացուցիչ կերպով կ'կատարուին, բաւ է որ փոխարժէք կամ արժեթղթերը մէկտեղ ղրկուին։ Ուղղուած տեղեկութիւններուն պատասխանին համար թղթատարի ծախքը պէտք է նիրփակել ըլլայ։ Դիմել Ղալաթիա, Բօմօնթի խանին դիմացը, թիւ 9։ Ղ. Փ. ՋՈԲՈՒՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԻԼԱՆ ՋԸՐԱԱԹ ՊԱՆԳԱՍԸՆԸՆ

Նէֆ ի Զաթալճա գազասընըն հիւսէի իեանէսինտէն մահալլի Զըրաաթ Պանգասընա այիտ օլարագ Զաթալճա մէրքէզի անպարընտա միւտախար պուլունան 9245 չինիք գէլխայիրը միւթէնէվվիէ իւէ 12,650 քիլոկրամ Մըըըր պէտէլի պէրվէհճիւ բէչին թէէսիյէ օլունմագ վէ մահալլինէ թէսլիմ իւրկիւտէ շարթը իւէ չէհրը քանունիե տանիրէն 20ինճի կիւնինէ գատար միւզայէտէյէ վազ օլունմաճըղընտան թալիպ օլանլարըն Նումունէլէրինի կէօրմէքլէ բէյ ժիւրմէք իւզրէ Զըրաաթ Պանգասը իտարէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 25 քանունը էվվէլ 313

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,954,582 ՀԱՍՈՅԹ 1896 ՏԱՐԻՈՅ 2,981,236

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,893,700 ՀԱՍՈՅԹ 1896 ՏԱՐԻՈՅ 1,121,900

Ընկերութիւնք իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'ստանձնեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրագին սակերով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց սակերը, բաղդատաբար այն բացարձակ ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց դրամագլխոց մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն առատութեամբ։ — Նաեւ եթէ պէտք ըլլայ իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած ըլլան 29,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

‹ՄԱՐԻԹԱՅՄ›

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ չգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 21 և 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ — ՍԷՅԼԱՆ — Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Խավրամեան և Իւաֆորլեան

Ճէլալ Պէյ Խանի դրան կից, Թիւ 10.

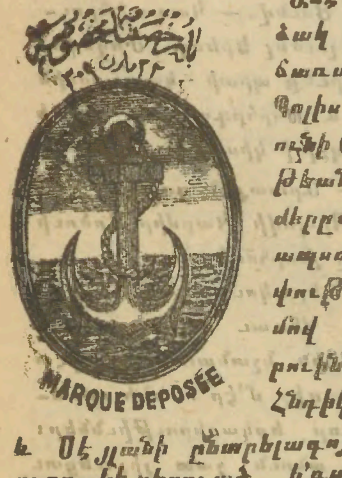

Ամենէն ընդարձակ Թէյի վաճառատունն է Կ. Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ. Տէրութեան ամէն կողմերը։ Գաւառաց ապսպրանքները փութով և ճշտիւ կ'գործադրուին։ Չինական, Հնդիկ, Ճավայի և Սէյլանի ընտրելագոյն թէյք, ուղղակի բերուած, կ'գտնուին հոն։ Թէյի նոր հունձքն սկսած է գալ։ Զգուշացէք սոյն վաճառանիշին կեղծիքէն։

Փնտռել ԽԱՎՐՈՒԵԱՆԻ ԽՕԱՖՈՒԼԵԱՆ տառագրութիւնը։ 30—56

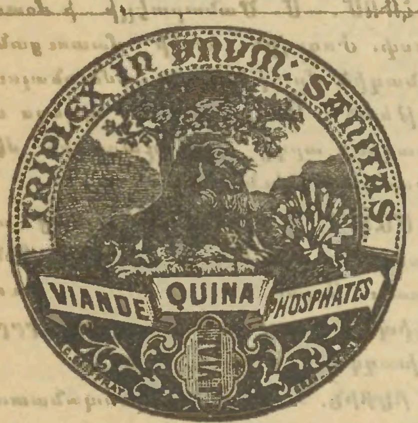

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

Վիալի գինին որ Քինքինայէ, միս հիւթէ, ֆոսֆաթ տը չօէ և ջղային ու ոսկրային դրութիւնը զօրացնելու անհրաժեշտ նիւթերէ բաղադրուած կազդուրիչ ըմպելի մ'է. ամենէն ազդու դեղն է որ կ'բուժէ արեան աղկարութիւնը, դեղնութիւնը, թոքախտ, ստամոքսի ցաւերը, դժուարամարսութիւնն ու փորհարութիւնը։ Նոր ապաքինողներ, ծերեր, կիներ, տղաքներ, տկար կազմ ունեցողներ և արբունքի մէջ նիհարցող պատանիներ՝ գործածելով Վիալի Գինին, նոր ոյժ կ'ստանան։ Կ'ծախուի Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու դեղարանաց և դեղի մթերանոցներու մէջ։ 52—3

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ՍԻՆԿԷՐ

ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Կ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ի ԳԱԼԱԹԱ ԵՒ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

ԲԵՐԱ. — Մեծ-փողոց կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։

ՂԱԼԱԹԻԱ. — 1. Սինկեր խան, Թիւնէլի առջեւ։ 2. Գորապէկլի մօտ թիւ 120, Ճէլլի Թրամուէյներու կայարանին դիմաց։

ՊՈԼԻՍ. — Սուլթան Համամ թիւ 2. եւ Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դիմաց թիւ 13.

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862 ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. Ո.

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՕԻԹԼԻԳԸՐ ՃՈՆՃԵԼ

Հէյլէնեան, Թ. 2—3, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշգապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

Բնկ. ԹԷՈՏՈՐ ՍԻՒԵՅԱՆՈՒ

Ծուխ. Ճեվահիրճեան

ԹԻՒՏՆ, ԼԻՔԵՍԱԾԻ, ՄԱՆԿԱՐԱՐՉ

Թէ իբրեւ Պետական ծխախոտագործութեան բժիշկ եւ իբրեւ Բաղաքապետական բժիշկ, եւ թէ իբրեւ մասնաւոր բժիշկ, իր երկարամեայ փորձառութեամբ, ի վիճակի է զոհ ընելու իրեն դիմողները: Վեռաբուծութեան ու Մանկաբարձութեան մէջ իր կ'առնու ամենանոր գործիքներն զորս այս անգամ իրեն հետ բերած է Բարիզէ, ինչպէս մեծ հիւանդանոցներուն մէջ անոնց գործածութիւնը մօտէն ուսումնասիրելէն ետքն, ապանէն մա ու մաքրութեան ամենավերջին մեթոտներն որոց շնորհիւ Վեռաբուծութեան ու Մանկաբարձութեան գործողութիւնք այնքան անվտանգ եւ ապահով կը հանդիսանան արդի Գիտութեան եւ Արուեստին առջեւ։ Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, Լանկա, Թուլումպա-Մէյտանը, Թ. 128, եւ Բշ, Եշ. եւ Շբ. օրերը ժամ 4—6 Մէրճանեքճեան դեղարանը Պասչէ-Գափու: Եւ նոյն ժամերուն աղքատներ ձրի կ'նայի Մէրճանեքճեան դեղարանին մէջ: Իսկ Գշ. գէս օրէն ետքն աղքատ հիւանդները ձրի կ'դարմանէ Անտօն Էֆ. Դալճաեանի դեղարանին մէջ ի Լանկա:

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ամասիա	3500	Թիպօ	2500
Պամիէօ	3500	Մարէօթիս	2500
Ծէնիւս	3500	Նէրգիս	2500
Անիւպիս	3000	Բեռա	2250
Ապօր	3000	Օսիրիս	2250
Անոբիւս	3000	Սփինքս	2000
Թեմանիս	3550	Կարգօնի	1500
Ֆարօս	2750	Կրէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Աւրթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվբոլ

ԳԱՒ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԱՅՆԹԱՊ-Գարեգին էֆ. Պօղարեան. ԱՏԱ-ՊԱԶԱՐ— Ստեփան էֆ. Սափրիչեան. ԱԴԱՆԱ. —Միսաք էֆ. Գազազեան. ԱՐԱԲԿԻՐ—Յ.Գ. էֆ. Մանուէլեան. ԱՖԻՕՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ—Սիմոն էֆ. Սինանեան. ԳԻՒՐՏ ՊԷԼԷՆ—Արժ. Տ. Ստեփան քահանայ Մկրեան. ԷՆԿԻՒՐԻ — Գէորգ էֆ. Գ. Չնթողեան. ԷՐԶՐՈՒՄ — Տեառք Ինճիճեան Եղբարք. ԹՕԳԱԹ— Յովհաննէս էֆ. Կաղանճեան. ԻԶՄԻՐ—Կարապետ էֆ. Մալեճեան. ԽԱՐԲԵՐԴ — Խաչիկ էֆ. Բէօզճեան. ՄԱՐԱՇ — Արժ. Տ. Յովհաննէս քհնյ. Վարժապետեան. ՄԱՐԶՎԱՆ— Յովհաննէս էֆ. Յակոբեան. ՄՈՒՇ—Գեղամ էֆ. Տ. Կարապետեան. ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ— Յակոբ էֆ. Սուքիասեան. ՈՒՐՖԱ — Գէորգ էֆ. Ոսկերիչեան. ՊԱՆՏԸՐՄԱ —Արմենակ էֆ. Ս. Մարբեան. ՊԱՐՏԻԶԱԿ— Ստեփան էֆ. Մակարեան. ՊՐՈՒՍԱ— Յովնիկ էֆ. Լոլթֆեան. ՌՈՏՈՍԹՕ— Յովհաննէս էֆ. Ֆէմիրճեան. ՍԱՄՍՈՆ—Կարապետ էֆ. Սէֆէրեան. ՍԻՎԱԶ-Թ. էֆ. Գարաքէօզեան. ՏԻՐԳԱՆԷԼ— Հայկ էֆ. Թսյքէսէնեան. ՏՐԱՊԻԶՈՆ— Սահակ էֆ. Էլմէքճեան։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ — Ա. Եւրոպայի եւ Տաճկաստանի միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնք ընդարձակելու, Յակոբ Մաղաքեան առեւտրական գործակատար, կ'առաջարկէ ապրանաց առուծախի գործողութիւններ։

Բ. Դէպ ի Ս. Նահանգներն ամենէն կարճ ճամբան Նարօլի ըլլալով, շոգենաւային մեծ ընկերութեանց հետ կնքած պայմանագրութեամբ, շահաւոր պայմաններ կ'ցուցնէ ճամբորդին։—Գ. Եթէ Պլօֆիօ Բուպատինօ շոգենաւային ընկերութեան դիմուի եւ յայտնուի թէ Նարօլի Մաղաքեանի կ'երթան, ամենայն դիւրութիւն կ'ստանան գաղթականք միայն։—Դ. Այդ ընկերութեան շոգենաւք կարող են ուրիշ ո եւ է շոգենաւով մեկնիլ ի Պիրէյոս եւ հոն նոյն ընկերութեան շոգենաւով գալ Նարօլի։— Ե. Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել հետեւեալ հասցէին։

Jacques Maghakian
Vico III del Piliero N. 4
(Italie) Naples
(Հեռագրի հասցէ)
Maghakian Naples

ՀԸՐԳԸՐԴ ՍՊԷՆՍԸՐ

Կենսագրական ....
Կ'ծախուի Պոլիս Պոլսոյ գրատուն
... ...
Ա... Փափազեանի խանութը։

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Արեւելից միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Արմէնիան	10500	Էճիբշիբն	3500
Բէլգրիան	10500	Բերծբըն	3000
Լենքաստրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անատոլիըն	2500
Պրուսիան	8000	Ալջաշիըն	2500
Ֆլորենտիան	8000	Լէապիան	2000
Ծալէրնիան	3700	Մինքօ	800
Վալոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Վիսպօն	800
Ֆեծիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կ'խնդրուի իրենց ապրանքն ալյուք փոխադրելու կամ Ֆորճիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան թիւ 1 Ղալաթիա

ՔԻԽՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Արեւելքի միջեւ անընդհատ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3563
Էթրուրիա	7718	Մարաթոն	2474
Սէրվիա	7391	Ատլաս	2306
Ուրանիա	7268	Սարտինիա	2169
Բավոնիա	5587	Քարիթա	2243
Սէֆալոնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Մայթիա	4557	Մորոգգօ	1855
Ալճէրօ	2143	Պրիթիշ Բուին	725
Քեմար	1876	Քարինթիա	5598
Շերպուր	1614	Սիլվանիա	5590
Պալլոնիա	4845	Քամբանիա	12950
Գոթնիա	4531	Լուքանիա	12958

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ գործակատար

Ալիքսիատիս խան, Թիւ 4 Ղալաթիա

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ԻՇԽԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ Կ. Պոլիս, Nº 38, Բաբը Ալի ճամբան

NOUVEAUTÉS

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ‹ԼԻՔԻՏԱՍԻՈՆ›

ՔԱԼՖՈՒՌՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

345 ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 345

Դեկտ. 15/27ի ԲՇ.էն սկսեալ բոլոր ապրանքները պիտի ծախուին դիւրամատչելի գներով։

ԻՐԱԿԱՆ ԱՌԻԹ

Նոր մետաքսեղէններու զանազան տեսակներ խիստ աժան գներով։ Ասուեղէններու հարուստ հաւաքածոյ մը՝ գեղեցիկ գծագրութիւններով և լաւագոյն տեսակէ, կանգունը 4 դրշ.էն սկսեալ։ Կօշիկներ, ազգաստեղէններու համար տեսակ տեսակ կերպասներ չափաւոր գներով, եւն. եւն.։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ՝ ՆՇԱՆԱԿՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ 20—10

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի. (59)

ՔԱՍԻՄ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

—Մեզի ի՛նչ, թող երթան իրարու խեր տեսնան, առաջ խելքը ո՞ւր էր, կարգուած ատենը թող խորհէր։

—Ան Թրախոման տեսնա՞ս կոր մի գուն, նէչէսինն ատենը գլխուն կ'ելէ. չիտակը, հանըմ, երեսնուդ ըսել չըլլայ ամմա, Ըստամպօլին աս Թրախոման հէչ սիրած չեմ, մեր գեղերը անանկ բան չենք գիտեր, ամէն մարդ սրտին սիրածին հետ կը կարգուի։

—Յակոբ էֆէնտին Թրախոմա՞ ուած է որ։

—Հապա՛, չորս հարիւր ոսկի. ամա՛ն հանըմ, բերանս բանալ մի տար. Յակոբ էֆէնտի ըսածդ քանի՞ փարայի մարդ է եղեր որ. առաջ չունկան պզտիկ էսնաֆ մ'էեղեր, հօքը կնկանը փարաները առեր ու մարդու օրրա անցեր է։

Եւ սպասուհին գնաց չատ մը չաղակրատելէ վերջ մեկնեցաւ ոսկերիչին տունէն, միշտ երաւունք տալով էֆէնտիին, ամբողջ սէրն Անահիտի նման հրեշտակի մը նուիրելով զայն պաշտելուն համար, եւ որուն Նըկատմամբ ինքն ալ բուռն համակրութիւն մը սկսաւ զգացնել սրտին մէջ, այս առաջին տեսակցութենէն սկսեալ. ուստի տուն հասնելուն տեսակցութեան արդիւնքը մանրամասնաբար Ֆուլիկ հանըմին հաղորդելէ վերջ.

—Ի՛նչ կ'ըսես, հանըմըս, ի՛նչ կ'ըսես, մալտայ գլուխն երերցնելով. աղէկ որ էֆէնտիին խելքը գլուխէն չէ գացեր, աղջկան պզըզ պօսն ըսես սէվմիշ պէս, աչուի մը ընկել մ'ունի տեսնողին խելքը գլուխէն կ'առնէ, ինքը ճերմակ, ձըկան գիրուկ, մազերը լոյս խումբալ է. Աստուած բան գործ չունեցած վախմին առեղծեր է. ո՛չ, արեւուն մանեմ, տարիներով խորամէ նէ չես կշտանար, է՛, ափերիմ էֆէնտի քի անանկ հրեշտակը կըրնայ ձգել տէ տուն գալ։

—Քա, ի՛նչ կ'ըսես, մեծ մը կնիկ խենթեցա՞ր, ըսաւ Ֆուլիկ, սաստիկ զայրանալով, քեզի կը վայլէ՞ ատանկ խօսքեր ընել տէ երիկ կնկան մէջ պզգութիւն ձգել։

—Ես ալ քեզի կ'ըսեմ կոր, հանըմըս, անոնց քով բերան բացած ունի՞մ: ամմա չիտակը աս է, ան աղջիկը տեսնողը աշխարհքիս երեսը ուրիշ կնկան երես չի կրնար նայիլ։

—Սատանները նային երեան որ ախպօրս տունն ու տեղը քըքըրելու չըլլայ. ի՛նչ կ'ուզէ կարգուած մարդէն։

—Անգամ մը տեսնաս նէ միտքդ կ'փոխես հանըմ: Ես ալ չգացած չատ բան կ'ըսէի կոր մտքէս ամմա, տեսնելուս պէս լեզուս բռնուեցաւ։

—Խենթին մէկն ալ դուն ես, ասանքի քեզի համար աղէկ բսող կա՞յ, սախըն ախպօրս պօչպօղազութիւն մը չընես, եաքը ծառքէս չես խալըսի հա՛։

—Ինչո՞ւս պէտք, ես ո՞ր օրը խօսած եմ ախպօրդ հետ. եւ Ֆուլիկ հանըմ քիչ մ'ալ Մարիամին հետ տեսնուելէ վերջ, տխուր ու յուսահատ դէմքով տուն մեկնեցաւ, ճամբան աներգնաստ եղբօրն ընտանեաց ապագայիս վրայ խորհելով. փոքրիկ տղեկին մահը բնաւ ազդեցութիւն չէր ունեցած Յակոբիկին վրայ. ամուսինը Մարիամն ալ պիտի մեռնէր, անոր ալ դատակնիքը վճռուած էր, անգամ մը հիւծախտին ճիրաններէն բռնուելէ վերջ, ա'լ ուժ եղ. ազատել անկարելի էր գրեթէ, և այն ատեն ո՞նչ պիտի ըլլար այս ընտանեաց վիճակը — քայքայում, տարընացում և փճացում։ Այսպէս կ'տրամաբանէր Ֆուլիկ, հաստատ համոզում գոյացուցած ըլլալով որ Մարիամի մահուան պարագային, անպատճառ չէութ աղջկան հետ պիտի ամուսնանար աղբարն ու իրենց ամենքը ոտքի տակ առնէր։

Սպասուհին որ չատ քիչ անգամ պատեհութիւն կ'ունենար կարիկեանի հետ տեսնուելու, այն գիշեր մինչեւ ժամը վեց սպասեց, ու վաճառականը տունէն ներս մտնելուն պէս, քծնողական ձեւով մը գիմաւորելով զայն, մանրամասնաբար պատմեց ոսկերիչին տունն երթալն ու Անահիտի հետ տեսնուիլը, աւելցնելով նաեւ իր կողմէն խորին հիացում մը, զոր զգացած էր աղջկան Նկատմամբ, և որուն յարած ըլլալով ամէն տեսակէտով, բարեբախտ պիտի համարէր զինքն եթէ կարող ըլլար ծառայութիւն մը մատուցանել անոր. խարիկեան կէս մը ցասումով կէս մը ժպիտով ընդունեց սպասուհին պատմութիւնը, ու սաստիկ յուզուած, հնչասենեակը քաշուեցաւ։

Իսկ Անահիտ սպասուհին ճամբու դնելէ վերջ, սկսաւ ողբալ իր դժբախտութեանը վրայ։ Այս ի՛նչ տարընացում էր որուն կ'ենթարկուէր ինք. աղքատութեանց կամ կանուխ պիտի ծագէր փոթորիկն, ու ինչ որ այսօր փափկութեամբ զգացնել ուզած էին իրեն, օր մը չէ օր մը հասարակութեան մէջ հըրապարակելով խայտառակ պիտի ընէին զինքը։ Բայց ինքն ալ անոր անօգնական աղջիկ մ'էր. տէր մը, պաշտպան մը, խնամակալ մը պէտք էր իրեն, եւ, աւա՜ղ քեռայրն այդ պաշտպանութիւնը պիտի ընծայէր միմիայն եթէ չահուն տեսակէտով, որուն փորձը տուաւ նոյն իսկ կարիկեանի բարեկամութեան խնդրոյն մէջ։ Այս ամենէն զատ Յակոբիկն ալ կ'սիրէր, եւ անոր հետ պատուոյ սահմանին մէջ ապրիլ խելայ երջանկութիւնն էր, որուն կ'ցանկար ամբողջ զօրութեամբ։ Բայց ինչպէս եւ ինչ միջոցներով. տտոր վրայ խորհիլ. ուղիղ տրամաբանութիւն հանել չէր ուզեր. միթէ օր մը Նպատակին հասնելու հաւանականութեանը վըրայ երազելով, ազօտ մխիթարութիւն մը կ'զգար հոգւոյն խորերէն, նոյն իսկ անոր իրականացման ալ չկրնալով հաւատ ընծայել. Ուստի միջոցը տուն վերադառնալուն բնաւ խօսք չըացաւ ոչ սպասուհին այցելութեան եւ ոչ ալ խօսածներուն Նկատմամբ, վախնալով որ, մի գուցէ արմատական անօրէնութիւն մ'է մօրաքոյրն, ու դուռը գոցէ կարիկեանի դէմ. որովհետեւ գիտէր անոր ըմբոստ բնութիւնն ու աններող ոգին, որք երբեք չէին կրնար հաշտուիլ ոսկերիչին ստորնութեանն ու չահամոլութեան հետ. այս կարգի պատւոյ խնդիրներուն առջեւ մտնաւանդ, ամէն բան կ'զոհէր. նոյն իսկ քրոջն աղջիկն ու անոր սիրտահարն ալ կը կորսնցնէին իրենց արժէքն, երբ ընտանեկան պատուոյն սպառնային։ Եւ մօրաքրոջն այս կարգի անակնկալ մէկ արարքին առջեւ ի՛նչ պիտի ըլլար իր կացութիւնն. ո՛հ սոսկում կ'զգար ամէն անգամ որ երեւակայութեանն առջեւ պատկերանային այս մութ կէտերն ու վրդովէին արդէն յուզման մէջ եղող սիրտը։

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

(Տ-ր.)